

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи і практичних занять
з дидактичним забезпеченням
з дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ”

(для студентів 1 - 2 курсів заочної форми навчання
галузі знань 0306 – «Менеджмент і адміністрування»
напряму підготовки бакалавра 6.030601 – «Менеджмент»
і студентів 3 курсу заочної форми навчання
галузі знань 0201 – «Культура»
напряму підготовки бакалавра 6.020107 «Туризм»)

Методичні вказівки до самостійної роботи і практичних занять з дидактичним забезпеченням з дисципліни “ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ” (для студентів 1 - 2 курсів заочної форми навчання галузі знань 0306 – «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки бакалавра 6.030601 – «Менеджмент» і студентів 3 курсу заочної форми навчання галузі знань 0201 – «Культура» напряму підготовки бакалавра 6.020107 «Туризм») // Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: С. О. Погасій, Ю. В. Краснокутська. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 32 с.

Укладачі: доц. к.т.н. С. О. Погасій,
асистент Ю. В. Краснокутська

Рецензенти:

доц., к.геогр.н. Н. М. Покоłodна,
ст. викл., Почесний працівник туризму України В. В. Абрамов

Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол № 1 від 27 серпня 2009 р.

ЗМІСТ

1. Методичні вказівки до практичних занять для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.030601 – «Менеджмент»	3
2. Методичні вказівки до самостійної роботи для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.030601 – «Менеджмент»	7
2.1. Вказівки до вивчення теоретичного матеріалу.....	7
2.2. Завдання і методичні вказівки до виконання контрольних робіт...	8
2.2.1. Контрольна робота № 1 «Міжнародна і національна нормативно-правова база туристської діяльності»	8
2.2.2. Контрольна робота № 2 «Туристські формальності»	9
2.3. Завдання і методичні вказівки до підготовки обов’язкових рефератів	13
2.3.1. Реферат № 1 “Засоби розміщення”.....	14
2.3.2. Реферат № 2 “Організація харчування туристів”	15
3. Методичні вказівки до практичних занять для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм»	16
4. Методичні вказівки до самостійної роботи для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм»	19
Список рекомендованої літератури	20
Додаток А. Дидактичний матеріал для вивчення дисципліни	21

1. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА НАПРЯМОМ ПІДГОТОВКИ 6.030601 – «МЕНЕДЖМЕНТ»

У цьому розділі методичних вказівок наведені питання, до яких студенту необхідно підготуватися для участі в їх обговоренні на практичних заняттях. При підготовці питань і виконанні робіт, слід користуватися літературою, рекомендованою в робочій програмі курсу з дисципліни «Організація туризму», а також літературою, яку наведено в списку літератури цих методичних вказівок.

Для більш ефективного опрацювання питань, винесених на практичні заняття, слід використовувати дидактичний матеріал, наведений у додатку А.

МОДУЛЬ 1. ТУРИСТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ (1 курс, 2 семестр)

У другому семестрі на 1 курсі для студентів заочної форми навчання за напрямом «Менеджмент» заплановано три практичних заняття – два за змістовим модулем 1.1 та одне за змістовим модулем 1.2.

Змістовий модуль 1.1. Сутність організації туризму. Нормативно-правова база регулювання туристської діяльності.

ЗАНЯТТЯ № 1

На заняття винесено питання за двома темами курсу.

Тема 1. Характеристика сутності організації туризму.

1. Організація туризму як необхідна вимога суспільства на сучасному етапі розвитку.

Тема 2. Класифікація і функції туризму.

1. Класифікація туризму й стисла характеристика класифікаційних груп.

2. Сутність основних функцій туризму.

На занятті студенту необхідно ознайомитися зі статистичним матеріалом, що характеризує стан туристської діяльності у світі, розібратися у причинах зростання темпів розвитку туризму, визначити переваги організованого туризму і відповісти на запитання, чому організація туризму є об'єктивною вимогою суспільства у даний час. На цьому ж занятті студенту необхідно ознайомитися з сучасними системами класифікації туризму, їх відмінностями, і з'ясувати сутність основних функцій туризму.

У кінці заняття викладач повинен зробити роз'яснення щодо змісту двох контрольних робіт, передбачених навчальним планом, і правил вибору варіанта. Студенту необхідно згідно наведених рекомендацій вибрати свій варіант завдань до контрольних робіт, ознайомитися з вимогами до контрольних робіт і обговорити з викладачем питання, які можуть виникнути при їх виконанні.

ЗАНЯТТЯ № 2

На заняття винесено питання за двома темами курсу.

Тема 3. Міжнародне регулювання туристської діяльності.

1. Види, цілі й завдання міжнародних туристських організацій.

2. Інструменти регулювання міжнародної туристської діяльності.

Тема 4. Організація державного керування туристською діяльністю в Україні.

1. Сутність туристської політики в Україні. Основні інструменти її реалізації.

2. Основні цілі й завдання органів державного регулювання туристської діяльності в Україні.

На занятті студенту необхідно розібратися чому потрібно регулювати туристську діяльність на міжнародному рівні, які існують міжнародні туристські організації, з'ясувати їх цілі й завдання, ознайомитися з існуючими в міжнародній практиці інструментами регулювання туристської діяльності. Особливу увагу слід приділити ролі Всесвітньої туристської організації в регулюванні міжнародних відносин між країнами в сфері туризму, а також зробити аналіз існуючих систем управління туристською галуззю в різних країнах світу. На цьому ж занятті необхідно розглянути сучасний стан державного управління туристською діяльністю в Україні, структуру органів управління туризмом, з'ясувати їх цілі й завдання, визначитись із сутністю туристської політики в Україні.

Змістовий модуль 1.2. Організаційні засади створення і діяльності туристського підприємства.

ЗАНЯТТЯ № 3

На заняття винесено питання за двома темами курсу.

Тема 6. Організаційні засади створення туристського підприємства.

1. Порівняльний аналіз різних організаційно-правових форм туристських підприємств.

2. Характеристика переваг і недоліків різних організаційних структур керування туристським підприємством.

Тема 8. Керування туристським підприємством.

1. Основні принципи й методи планування роботи туристського підприємства.
2. Специфіка маркетингової діяльності туристських підприємств.
3. Кваліфікаційні вимоги до працівників підприємств туристської галузі.
4. Організація обліку і контролю роботи туристського підприємства.

На занятті необхідно розглянути найбільш складні й важливі питання створення туристських підприємств та управління ними. Студентам необхідно зробити порівняльний аналіз різних організаційно-правових форм підприємств, визначити їх переваги й недоліки та прийти до висновку які з організаційно-правових форм найбільш придатні для туристських підприємств. Аналогічний методичний підхід треба застосувати до вивчення організаційних структур управління підприємством. Крім того на занятті необхідно ознайомитися з особливостями робіт з керування туристськими підприємствами та основною статистичною звітністю цих підприємств.

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ТУРИСТСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ (2 курс, 1 семестр)

У першому семестрі на 2 курсі для студентів заочної форми навчання за напрямом «Менеджмент» заплановано три практичних заняття – два за змістовим модулем 2.1 і одне за змістовим модулем 2.2.

Змістовий модуль 2.1. Державне регулювання діяльності туристських підприємств. Туристський продукт. Особливості функціонування туристських підприємств

ЗАНЯТТЯ № 4

На заняття винесено питання за трьома темами курсу.

Тема 9. Ліцензування як важіль підвищення якості роботи туристського підприємства

1. Характеристика ліцензійних умов туристської діяльності.
2. Характеристика документів, що оформляються при ліцензуванні туристської діяльності.

Тема 10. Стандартизація в туризмі – засіб захисту прав та інтересів туристів.

1. Характеристика міжнародних і національних органів стандартизації.

2. Характеристика основних стандартів, що діють у галузі туризму.

Тема 11. Сертифікація в туризмі

1. Порядок проходження сертифікації послуг у сфері туризму.

2. Характеристика схем сертифікації.

На занятті слід приділити увагу таким важелям державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання у галузі туризму, як ліцензування, стандартизація, сертифікація. Ознайомившись з літературою, вказаною у робочій програмі курсу, необхідно дати характеристику ліцензійних умов здійснення туроператорської і турагентської діяльності, розглянути документи, необхідні для ліцензування діяльності туристських підприємств. Крім того, потрібно з'ясувати, які існують міжнародні та національні органи стандартизації і які стандарти діють в галузі туризму. Особливу увагу необхідно приділити правилам сертифікації послуг й зробити порівняльний аналіз трьох можливих схем сертифікації послуг засобів розміщення і послуг харчування.

На цьому занятті студент повинен одержати завдання до курсової роботи й узгодити з викладачем варіант, за яким буде виконуватися курсова робота.

ЗАНЯТТЯ № 5

На заняття винесено питання за однією темою курсу.

Тема 16. Договірні відносини в туризмі.

1. Особливості договірної роботи в галузі туризму.

2. Характеристика договірних документів взаємодії партнерів по туристській діяльності.

3. Характеристика договірних документів взаємодії туристських підприємств з постачальниками туристських послуг.

4. Характеристика договірних документів, що оформляються при укладанні договорів з туристами, порядок їх оформлення.

На занятті необхідно розглянути типові примірники договорів, які укладаються між суб'єктами господарської діяльності у сфері туризму.

Змістовий модуль 2.2. Взаємодія туристських підприємств з постачальниками послуг

ЗАНЯТТЯ № 6

На заняття винесено питання за однією темою курсу.

Тема 26. Застосування інформаційних технологій у туризмі – засіб підвищення ефективності роботи туристських підприємств

1. Визначення інформаційних технологій, сучасний стан їх розвитку.

2. Використання інформаційних технологій в діяльності туристських підприємств.

На занятті необхідно розібратися з такими поняттями як інформаційні технології, Інтернет технології, технічні засоби автоматизації, програмне забезпечення комп'ютерних систем та ін., а також ознайомитися з характеристиками програмних продуктів, які найбільш масово використовуються підприємствами, які працюють у сфері туризму.

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА НАПРЯМОМ ПІДГОТОВКИ 6.030601 – «МЕНЕДЖМЕНТ»

Самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу і основою пізнавальної діяльності студента.

Крім лекційних, практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи з дисципліни “Організація туризму” передбачено виконання студентами таких видів самостійної роботи:

- 1) вивчення законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів;
- 2) вивчення додаткової літератури з окремих питань курсу;
- 3) підготовка до практичних (семінарських) занять;
- 4) виконання контрольних робіт на 1-му курсі;
- 5) підготовка двох рефератів і виконання курсової роботи на 2-му курсі;
- 6) підготовка до проміжного й підсумкового контролю;

При вивченні законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів студенту необхідно вести конспект першоджерел. Контроль за вивченням законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів здійснюють на практичних заняттях при перевірці конспектів першоджерел й при опитуванні на заняттях.

Виконання двох контрольних робіт на 1 курсі здійснюють згідно з даними методичними вказівками

Вимоги до двох обов'язкових рефератів викладені в цих методичних вказівках. Реферати виконують з метою підготовки до курсового проектування.

Вимоги до курсової роботи визначено окремими методичними вказівками до виконання курсової роботи з дисципліни “Організація туризму” для студентів 2-го курсу денної форми навчання за напрямом “Менеджмент”, які входять до навчально-методичного комплексу документації з цієї дисципліни.

Самостійну роботу студента за всіма видами контролює викладач під час опитування на практичних(семінарських) заняттях, при перевірці контрольних робіт, захисті курсової роботи, здійсненні проміжного контролю за змістовими модулями та підсумкового контролю з дисципліни (залік, іспит) і враховується в оцінках на всіх рівнях контролю. Правила оцінювання знань студентів викладено в робочій програмі навчальної дисципліни «Організація туризму» для студентів, які навчаються на заочній формі за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

2.1. Вказівки до вивчення теоретичного матеріалу

Самостійне вивчення теоретичної частини дисципліни «Організація туризму» передбачає вивчення основної і додаткової літератури зі списку літератури, наведеного у робочій програмі навчальної дисципліни «Організація туризму» для студентів, які навчаються на заочній формі за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент», літератури, що увійшла до даних методичних вказівок а також опрацювання матеріалів з Інтернет – ресурсу.

Перелік питань для самостійної роботи і список літературних джерел наведено в робочій програмі дисципліни «Організація туризму» для студентів відповідного напрямку підготовки. При вивченні літератури слід звернути увагу на основну літературу, рекомендовану до курсу і перш за все на ту, яка доступна на сайті Харківської національної академії міського господарства. Після вивчення рекомендованої літератури до кожної теми курсу студенту необхідно самостійно відповісти на запитання для самодіагностики, які наведено в робочій програмі. Більшість питань для самодіагностики покладено в основу тестових завдань для проміжного і підсумкового тестового контролю.

2.2. Завдання і методичні вказівки до виконання контрольних робіт

Контрольні роботи студент виконує за індивідуальним варіантом, який визначається двома останніми цифрами номера залікової книжки для контрольної роботи №1 і порядковим номером студента у списку групи для контрольної роботи №2..

Виконані контрольні роботи захищаються студентом. Захищену контрольну роботу оцінюють за правилами, викладеними у робочій програмі з дисципліни «Організація туризму».

2.2.1. Контрольна робота № 1 «Міжнародна і національна нормативно-правова база туристської діяльності»

Роботу виконують при вивченні змістового модуля 1.1 у першій половині другого семестру на 1 курсі.

Мета роботи: ознайомлення з основами туристської нормативно-правової бази UNWTO і України і вивчення ролі міжнародних організацій в організації туризму.

Метод дослідження: порівняльний аналіз.

Студент вивчає 5 нормативно – правових документів, що регулюють туристську діяльність на міжнародному рівні. Чотири документи є обов'язковими для вивчення усіма студентами групи. До них відносяться:

1. Закон України «Про внесення змін у Закон України «Про туризм» 18.11.2003 р. № 1282 – IV;

2. Манільська декларація зі світового туризму. Прийнята Всесвітньою конференцією з туризму. Маніла (Філіпіни), 27.09- 10.10.1980 р.;

3. Гаагська декларація з туризму. Прийнята Міжпарламентською конференцією з туризму. Гаага (Нідерланди), 10-14.04.1989 р.;

4. Глобальний кодекс етики туризму. Прийнятий XIII сесією Генеральної асамблеї ВТО. Сантьяго (Чілі), 1.10.1999 р..

Вибір п'ятого документа треба погодити з викладачем.

Крім того студенту необхідно зробити порівняльний аналіз визначення одного з термінів або понять у документах, які опрацьовуються в контрольній

роботі. Документ і термін або поняття обирають за допомогою даних наведених у табл.1, табл. 2, табл. 3.

У контрольній роботі необхідно також навести стисло характеристику однієї з міжнародних організацій, вибір якої здійснюють за даними, наведеними у табл. 1, 4 або за погодженням з викладачем.

Робота повинна містити вступ, сім розділів, висновки, список літератури.

У вступі необхідно розкрити сутність міжнародного і національного регулювання туристською діяльністю, вказати роль міжнародних організацій і значення інструментів, які використовують у міжнародній діяльності стосовно туризму.

Перші п'ять розділів роботи повинні бути призначені для розгляду змісту документів. У кожному з цих розділів необхідно вказати історичну довідку про виникнення і прийняття документа, навести стисло характеристику основних положень кожного документа.

У шостому розділі слід виконати порівняльний аналіз визначень обраного терміну або поняття, вказати спільні й відмінні ознаки цих визначень у документах, що розглядаються у роботі.

В останньому сьомому розділі роботи наводять характеристику однієї вибраної організації, яка працює у сфері регулювання туристської діяльності. У цьому розділі треба вказати передумови й дату створення організації, з яких структурних елементів вона складається, як здійснюється керування організацією, які основні завдання вона вирішує.

У закінченні роботи необхідно зробити висновки про дієвість міжнародного і національного регулювання туризму і вказати основні результати, одержані при виконанні роботи.

Загальний обсяг роботи повинен складати 15 – 20 сторінок формату А4.

2.2.2. Контрольна робота № 2 «Туристські формальності»

Роботу виконують при вивченні змістового модуля 1.2 у другій половині другого семестру на 1 курсі.

Мета роботи: ознайомлення з туристськими формальностями в Україні й одній з країн світу.

Метод дослідження: порівняльний аналіз.

Студент виконує контрольну роботу в два етапи.

Етап 1. Вивчення туристських формальностей в Україні (паспортні, візові, митні, санітарно-епідеміологічні (медичні), валютні, страхування, безпека подорожі).

Таблиця 1 – Варіанти документів, термінів або понять та міжнародних організацій (номер варіанта – дві останні цифри номера залікової книжки)

№ варіанта	№ документа (з табл.2)	№ терміна або поняття (з табл.3)	№ організації (з табл. 4)	№ варіанта	№ документа (з табл.2)	№ терміна або поняття (з табл.3)	№ організації (з табл. 4)	№ варіанта	№ документа (з табл.2)	№ терміна або поняття (з табл.3)	№ організації (з табл. 4)
1	1	1	1	35	5	8	35	69	9	5	27
2	2	2	2	36	6	9	36	70	10	6	28
3	3	3	3	37	7	10	37	71	1	8	29
4	4	4	4	38	8	1	38	72	2	9	30
5	5	5	5	39	9	2	39	73	3	10	31
6	6	6	6	40	10	3	40	74	4	1	32
7	7	7	7	41	1	5	41	75	5	2	33
8	8	8	8	42	2	6	42	76	6	3	34
9	9	9	9	43	3	7	1	77	7	4	35
10	10	10	10	44	4	8	2	78	8	5	36
11	1	2	11	45	5	9	3	79	9	6	37
12	2	3	12	46	6	10	4	80	10	7	38
13	3	4	13	47	7	1	5	81	1	9	39
14	4	5	14	48	8	2	6	82	2	10	40
15	5	6	15	49	9	3	7	83	3	1	41
16	6	7	16	50	10	4	8	84	4	2	42
17	7	8	17	51	1	6	9	85	5	3	1
18	8	9	18	52	2	7	10	86	6	4	2
19	9	10	19	53	3	8	11	87	7	5	3
20	10	1	20	54	4	9	12	88	8	6	4
21	1	3	21	55	5	10	13	89	9	7	5
22	2	4	22	56	6	1	14	90	10	8	6
23	3	5	23	57	7	2	15	91	1	10	7
24	4	6	24	58	8	3	16	92	2	1	8
25	5	7	25	59	9	4	17	93	3	2	9
26	6	8	26	60	10	5	18	94	4	3	10
27	7	9	27	61	1	7	19	95	5	4	11
28	8	10	28	62	2	8	20	96	6	5	12
29	9	1	29	63	3	9	21	97	7	6	13
30	10	2	30	64	4	10	22	98	8	7	14
31	1	4	31	65	5	1	23	99	9	8	15
32	2	5	32	66	6	2	24	100	10	9	16
33	3	6	33	67	7	3	25				
34	4	7	34	68	8	4	26				

Таблиця 2 – Варіанти документів

№ документа	Назва документа
1	Документ "Розвиток туризму". Прийнятий конференцією ООН з міжнародного туризму і подорожей. Рим (Італія), 21.08 - 5.09.1963 р.
2	Документ Акапулько. Прийнятий Всесвітньою нарадою з туризму. Акапулько (Мексика), 21 -27.08.1982 р.
3	Хартія туризму і Кодекс туриста. Схвалені резолюцією VI сесії Генеральної асамблеї ВТО. Софія (Болгарія), 22.09.1985 р.
4	Балійська декларація з туризму. Прийнята на II міжнародному форумі. о. Балі (Індонезія), 24 - 27.08.1996 р.
5	Монреальська декларація «До гуманного і соціального бачення туризму». Прийнята Генеральною асамблеєю Міжнародного бюро соціального туризму. Монреаль (Канада), 12.09.96 р.
6	Декларація Мале по стійкому розвитку туризму. Прийнята на Азіатсько-тихоокеанській конференції міністрів з туризму і навколишнього середовища. Мале (Мальдіви), 16.02.1997 р.
7	Манільська декларація з соціального впливу туризму. Прийнята на Всесвітній нараді керівників сфери туризму. Маніла (Філіппіни), 22.05.1997 р.
8	Хивінська декларація «Туризм і збереження культурної спадщини». Прийнята ВТО / ЮНЕСКО. Хива (Узбекистан), 21.04.1999 р.
9	Осакська декларація тисячоліття. Схвалена Конференцією лідерів туризму тисячоліття. Осака (Японія), 1.10.2001 р.
10	Сеульська декларація «Світ і туризм». Прийнята XIV Генеральною асамблеєю ВТО. Сеул (Корея), 27.08.2001 р.

Таблиця 3 – Варіанти термінів або понять

№ терміна або поняття	Термін або поняття
1	Туризм
2	Турист
3	Туристська послуга
4	Туристський продукт
5	Туристські ресурси
6	Пріоритетні види і форми туризму
7	Державне регулювання в області туризму
8	Безпека в області туризму (турист, його майно, навколишнє середовище)
9	Права й обов'язки туриста
10	Права й обов'язки працівників і підприємців туристської індустрії

Таблиця 4 – Перелік міжнародних і регіональних організацій

№	Назва організації
1	2
1	Всесвітня федерація асоціацій туристських агентств (FUAAV)
2	Всесвітня асоціація туристських агентств (BATA)
3	Всесвітня Рада з подорожей і туризму (WTTC)
4	Міжнародна асоціація світового туризму (MT)
5	Міжнародний туристський союз
6	Міжнародний туристський альянс (AIT)
7	Всесвітня асоціація з питань дозвілля і відпочинку
8	Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA)
9	Міжнародна організація цивільної авіації (ICAO)
10	Міжнародна готельна і ресторанна асоціація (IH&RA)
11	Європейська комісія з туризму
12	Європейська туристська група
13	Асоціація з розвитку і координації європейських туристських обмінів
14	Європейська мережа подорожей (ETN)
15	Асоціація британських туристських агентств (ABTA)
16	Скандинавський туристський союз
17	Туристська асоціація країн Азії і Тихого океану (PATA)
18	Туристська асоціація країн Східної Азії
19	Федерація туристських асоціацій країн – членів АСЕАН
20	Асоціація туристської індустрії Америки (TIAA)
21	Американське товариство туристських агентств (ASTA)
22	Конфедерація туристських організацій Латинської Америки (COTAL)
23	Карибська туристська організація (KTO)
24	Арабський туристський союз (UAT)
25	Арабська федерація асоціацій туристських агентств
26	Пан африканська туристська організація
27	Африканська асоціація подорожей (ATA)
28	Асоціація європейських авіакомпаній
29	Асоціація арабських авіакомпаній
30	Міжнародне бюро соціального туризму (BITS)
31	Міжнародна асоціація ділового туризму (IBTA)
32	Міжнародна асоціація з конгресів і з'їздів (ICCA)
33	Міжнародне бюро з молодіжного туризму і обмінів
34	Асоціація спеціалістів з організації корпоративних поїздок
35	Федерація міжнародних туристських організацій
36	Міжнародна асоціація з соціального туризму і відпочинку
37	Латиноамериканська федерація соціального туризму
38	Міжнародна конфедерація зі студентського туризму
39	Міжнародна федерація журналістів і письменників з питань туризму (FIJET)
40	Всесвітня асоціація з професійної освіти в туризмі
41	Міжнародна асоціація гідів із супроводу
42	Міжнародна асоціація наукових експертів з туризму (AIECT)

Етап 2. Ознайомлення з туристськими формальностями в іншій країні світу за варіантом і порівняння їх з туристськими формальностями в Україні. Варіант погоджують з викладачем.

Країну обирають за даними, наведеними в табл. 5.

Робота повинна містити вступ, три розділи, висновки, список літератури.

У вступі необхідно навести визначення терміну «туристські формальності», розкрити їх сутність, вказати місце і роль в організації туризму.

У першому розділі навести характеристику туристських формальностей в Україні. У другому розділі дати характеристику туристських формальностей вибраної за варіантом країни. У третьому розділі зробити порівняння туристських формальностей обох країн з визначенням подібних і відмінних ознак.

У заключній частині роботи необхідно вказати висновки по роботі в цілому і сформулювати принципи, які покладено в основу туристських формальностей у країнах світу.

Обсяг роботи – 10-15 сторінок формату А4.

Таблиця 5 – Країни світу за варіантами (варіант – номер студента у списку групи)

№ варіанта	Країна	№ варіанта	Країна	№ варіанта	Країна
	Європа	14	Нідерланди	27	Китай
1	Австрія	15	Польща	28	Туреччина
2	Білорусь	16	Португалія	29	Японія
3	Бельгія	17	Росія	Африка	
4	Болгарія	18	Румунія	30	Єгипет
5	Великобританія	19	Словенія	31	Марокко
6	Угорщина	20	Фінляндія	32	Туніс
7	Німеччина	21	Франція	33	Ефіопія
8	Греція	22	Чехія	Америка	
9	Іспанія	23	Швейцарія	34	Канада
10	Італія	Азія		35	Куба
11	Мальта	24	Ізраїль	36	Мексика
12	Молдавія	25	Індія	37	США
13	Монако	26	Кіпр		

2.3. Завдання і методичні вказівки до підготовки обов'язкових рефератів

Обов'язкові реферати виконують з метою поглибленого вивчення окремих питань дисципліни та для покращення якості виконання курсової роботи. Підготовку рефератів здійснюють при вивченні відповідних тем змістового модуля 2.2 у першому семестрі на 2 курсі навчання. Реферати зараховують без оцінки.

2.3.1. Реферат № 1 “Засоби розміщення”

Мета роботи: вивчення загальних положень про засоби розміщення і поглиблене ознайомлення з організаційними структурами готельної індустрії.

Реферат пишуть за матеріалами про засоби розміщення, що знаходяться в одній з країн світу, яку обирають за варіантом з табл. 6. Варіант погоджують з викладачем.

Реферат повинен мати такий зміст:

1. Загальна характеристика засобів розміщення.
2. Стан розвитку засобів розміщення в країні.
3. Особливості функціонування готельних ланцюгів у країні.

Список використаних джерел.

Таблиця 6 – Перелік країн

№ варіанта	Країна	№ варіанта	Країна
1.	Австрія	24.	Туреччина
2.	Бельгія	25.	Угорщина
3.	Болгарія	26.	Фінляндія
4.	Великобританія	27.	Франція
5.	Греція	28.	Хорватія
6.	Єгипет	29.	Чехія
7.	Індія	30.	Японія
8.	Ірландія	31.	Австралія
9.	Ісландія	32.	Швейцарія
10.	Іспанія	33.	Литва
11.	Італія	34.	Ізраїль
12.	Китай	35.	Нова Зеландія
13.	Кіпр	36.	Словаччина
14.	Мальта	37.	США
15.	Нідерланди	38.	Сербія і Чорногорія
16.	Німеччина	39.	Аргентина
17.	Норвегія	40.	Бразилія
18.	Об'єднані Арабські Емірати	41.	Філіппіни
19.	Південноафриканська Республіка	42.	Індонезія
20.	Польща	43.	Вірменія
21.	Португалія	44.	Азербайджан
22.	Російська Федерація	45.	Корея
23.	Туніс		

У першому розділі реферату необхідно навести визначення поняття «засоби розміщення», їх класифікацію, вказати місце і роль готельних підприємств.

емств серед засобів розміщення, дати стислу характеристику готельних підприємств за типами, розкрити функціональні вимоги до готельних підприємств.

У другому розділі реферату необхідно розглянути стан розвитку засобів розміщення в обраній за варіантом країні.

У третьому розділі реферату для обраної за варіантом країни необхідно вказати, до яких готельних ланцюгів входять готелі даної країни, навести стислу характеристику цих ланцюгів і вказати особливості функціонування цих ланцюгів у даній країні.

При виконанні реферату слід звернути увагу на висвітлення історії створення готелів, знання міжнародних організацій готельної індустрії, а також характеристику провідних готельних ланцюгів світу за останні п'ять років.

Обсяг реферату повинен складати 10 - 15 сторінок формату А4.

Рекомендована література: [2 – 7, 9-13, 16,17,19-17].

Окрім рекомендованого списку літератури, студенту при виконанні даної роботи бажано опрацювати матеріали журналу «Готель - Hotel»

2.3.2. Реферат № 2. “Організація харчування туристів”

Мета роботи: – вивчення загальних положень організації громадського харчування і поглиблене ознайомлення з організаційними структурами індустрії харчування.

Реферат пишуть за матеріалами про організацію харчування туристів в одній з країн світу, яку обирають за варіантом з табл. 6 аналогічно тому, як це робилось при підготовці попереднього реферату.

Реферат повинен мати такий зміст:

1. Загальна характеристика підприємств харчування.
2. Стан розвитку підприємств харчування в країні.
3. Особливості функціонування ресторанних ланцюгів у країні.

Список використаних джерел.

У першому розділі реферату необхідно вказати визначення підприємств громадського харчування, навести їх класифікацію, розглянути стислу характеристику окремих типів підприємств харчування і вказати їх роль в організації туризму.

У другому розділі реферату необхідно розглянути стан розвитку підприємств харчування в обраній за варіантом країні.

У третьому розділі реферату для обраної за варіантом країни необхідно вказати підприємства яких ресторанних ланцюгів найбільш популярні в даній країні, навести стислу характеристику цих ланцюгів і вказати особливості їх функціонування в даній країні.

При підготовці реферату слід звернути увагу на висвітлення історії створення підприємств громадського харчування, їх національні особливості.

Обсяг реферату повинен складати 10 - 15 сторінок формату А4.

Рекомендована література: [1,2,7,9,13,21].

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА НАПРЯМОМ ПІДГОТОВКИ 6.020107 «ТУРИЗМ»

У цьому розділі наведено питання, до яких студенту необхідно підготуватися для участі в їх обговоренні на практичних заняттях. При підготовці питань і виконанні робіт, які вказані в даному розділі слід користуватися літературою, рекомендованою в робочій програмі курсу з дисципліни «Організація туризму», а також літературою, яку наведено у списку літератури цих методичних вказівок.

У другому семестрі на 3 курсі для студентів заочної форми навчання за напрямом «Туризм» заплановано чотири практичних заняття: одне за змістовим модулем 1.1, два за змістовим модулем 1.2 і одне за змістовим модулем 1.3.

Для більш ефективного опрацювання питань, винесених на практичні заняття, слід використовувати дидактичний матеріал, наведений у додатку А.

Змістовий модуль 1.1. Основні принципи організації туризму

ЗАНЯТТЯ № 1

На заняття винесено питання за двома темами курсу.

Тема 1. Основні поняття з організації туризму.

1. Вивчення основних понять і принципів організації туризму.

Тема 3. Структурні рівні організації туризму.

1. Інструменти регулювання міжнародної туристської діяльності
2. Сутність туристської політики в Україні. Основні інструменти її реалізації.

На занятті студенту необхідно в процесі обговорення запланованих питань розібратися в сутності таких понять, як: свобода пересування, недискримінація за ознаками раси та національності, статі, релігійної приналежності, заборона заробляння грошей у відвідуваному місці з місцевого джерела, вплив віку туристів на організацію туристських подорожей, значення розміщення у туризмі, важливість обліку цілей туристів при плануванні й організації туристських подорожей, тощо. Крім того студенту слід ознайомитися зі статистичним матеріалом, що характеризує стан туристської діяльності у світі, розібратися в причинах зростання темпів розвитку туризму, визначити переваги організованого туризму і відповісти на запитання, чому організація туризму є об'єктивною вимогою суспільства у даний час.

На цьому ж занятті студенту необхідно розібратися, чому потрібно регулювати туристську діяльність на міжнародному рівні, які існують міжнародні туристські організації, з'ясувати їх цілі та завдання, ознайомитися з існуючими в міжнародній практиці інструментами регулювання туристської діяльності. Особливу увагу слід приділити ролі Всесвітньої туристської організації в регулюванні міжнародних відносин між країнами в сфері туризму. Необхідно також розглянути сучасний стан державного управління туристською діяльністю в Україні, структуру органів управління туризмом, з'ясувати їх цілі та завдання і визначитись із сутністю туристської політики в Україні.

**Змістовий модуль 1.2. Туристський ринок та його сегментація.
Ринки послуг у сфері туризму.**

ЗАНЯТТЯ № 2

На заняття винесено питання за однією темою курсу.

Тема 4. Туристський ринок як сфера прояву економічних інтересів.

1. Еластичність попиту на туристський продукт.
2. Види еластичності попиту на турпродукт.
3. Визначення еластичності попиту

На занятті студенту необхідно визначитися із сутністю поняття туристський ринок, розібратися в поняттях туристський попит і туристська пропозиція та засвоїти визначення поняття еластичність попиту на туристський продукт та класифікацію еластичності попиту.

Для закріплення знань про еластичність попиту пропонується розв'язати наступні завдання.

Завдання 1.

1. За даними табл. 7 визначити коефіцієнт еластичності попиту споживачів на туристський продукт від ціни. Дати йому економічну оцінку.

Таблиця 7 – Вихідні дані

Показники	Значення показників	
	у базисному році	у звітному році
Обсяг реалізації туристських послуг, млрд. грн.	20,5	23,9
Кількість споживачів туристських послуг, млн. осіб	19,7	22,1
Середня ціна за тур, грн.	1510,0	1665,0

Завдання 2.

За даними табл. 8 визначити наступні показники.

1. Залежність попиту від ціни на туристські послуги з використанням коефіцієнта еластичності.

2. Середній розмір ціни на туристські послуги підприємства, якщо відомо, що у плановому році передбачається підвищення цін на 5%.

3. Розрахувати плановий обсяг доходів від реалізації послуг туристського оператора, якщо передбачається, що в плановому році підприємством буде обслуговано 108 тис. туристів.

Таблиця 8 – Вихідні дані

Показники	Значення показників	
	у базисному році	у звітному році
Фізичний обсяг реалізованих туристських послуг, тис. туро-днів	562,0	405,0
Середня ціна одного туро-дня, грн.	70,0	75,0

ЗАНЯТТЯ № 3

На заняття винесено питання за однією темою курсу.

Тема 6. Ринки послуг у сфері туризму.

1. Взаємодія підприємств туристської сфери.
2. Ознайомлення з типовими примірниками договорів між суб'єктами туристської діяльності.

На занятті студенту необхідно з'ясувати, що туристські підприємства у процесі своєї діяльності взаємодіють з багатьма підприємствами. Ця взаємодія відбувається на договірній основі. Студенти повинні визначитися з якими підприємствами необхідно туристським підприємствам укласти договори і на прикладах типових договорів познайомитися з особливостями складання договорів між туристськими підприємствами та іншими суб'єктами господарювання.

Змістовий модуль 1.3. Організація туризму в регіонах світу і в Україні.

ЗАНЯТТЯ № 4

На заняття винесено питання за однією темою курсу.

Тема 7. Туристські регіони світу та їх стисла характеристика.

1. Ознайомлення з статистичними даними UNWTO, щодо розвитку туризму в світі.
2. Стисла характеристика розвитку туризму у регіонах світу.
3. Вивчення найбільш масових потоків туристів.

На практичному занятті на підставі статистичних даних з Інтернет – ресурсів необхідно ознайомитися з сучасним станом розвитку туризму в світі. На контурній карті треба визначити межі шістьох туристських регіонів світу і різними кольорами вказати країни-експортери і країни-імпортери туристських потоків у кожному з регіонів. За результатами виконаної роботи зробити стислу характеристику сучасного стану розвитку туризму в світі.

4. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА НАПРЯМОМ ПІДГОТОВКИ 6.020107 «ТУРИЗМ»

Самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу і основою пізнавальної діяльності студента.

Освоєння курсу відповідно до програми передбачає самостійне опрацювання студентом літературних джерел і лекційного матеріалу, вивчення теоретичних питань тем та виконання курсової роботи.

Крім лекційних, практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, з дисципліни “Організація туризму” передбачено виконання студентами таких видів самостійної роботи:

- 1) вивчення законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів;
- 2) вивчення додаткової літератури з окремих питань курсу;
- 3) підготовка до практичних (семінарських) занять;
- 5) виконання курсової роботи;
- 6) підготовка до проміжного й підсумкового контролю;

Перелік питань для самостійної роботи, літературних джерел і практичних завдань наведено в робочій програмі дисципліни «Організація туризму» для студентів відповідного напрямку підготовки. Крім того студенту необхідно скористатися списком літератури даних методичних вказівок. При вивченні літератури слід звернути увагу на основну літературу, рекомендовану до курсу і перш за все на ту, яка доступна на сайті Харківської національної академії міського господарства. Після вивчення рекомендованої літератури до кожної теми курсу студенту необхідно самостійно відповісти на запитання для самодіагностики, які наведено в цій же робочій програмі. Більшість питань для самодіагностики покладено в основу тестових завдань для проміжного і підсумкового тестового контролю.

При вивченні законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів студенту необхідно вести конспект першоджерел. Контроль за вивченням законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів здійснюють на практичних заняттях при перевірці конспектів першоджерел та при опитуванні на заняттях.

Вимоги до курсової роботи визначено окремими методичними вказівками до виконання курсової роботи з дисципліни “Організація туризму” для студентів 1-го курсу денної форми навчання за напрямом “Туризм”, які входять до навчально-методичного комплексу документації з цієї дисципліни.

Самостійну роботу студента за всіма видами контролю викладач оцінює під час опитування на практичних(семінарських) заняттях, при перевірці, захисті курсової роботи, здійсненні проміжного контролю за змістовими модулями та підсумкового контролю з дисципліни (іспит) і враховує в оцінках на всіх рівнях контролю. Правила оцінювання знань студентів викладено в робочій програмі навчальної дисципліни «Організація туризму» для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.020107 «Туризм».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Архипов В.В. Організація ресторанного господарства. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури. Фірма Інкос, 2007. – 280 с.
2. Барановский М.И. Комплексы отдыха и туризма. – К.: Будівельник, 1985. – 104 с.
3. Байлик С. И. Гостиничное хозяйство. Проблемы, перспективы, сертификация. – К.: ВИРА-Р, «Альтерпрес», 2001. – 208 с.
4. Гостиничный и туристический бизнес. / Под ред. проф. Чудновского А. Д. – М.: Ассоциация авторов и издателей «ТАНДЕМ», Изд – во ЭКМОС, 1998. – 352 с.
5. Готелі України від «А» до «Я»: Довідкове видання. Автор – упорядник В. Болгов. Перший випуск. – К.: Вид. «Новий Світ», Асоціація готельних об'єднань та готелів міст України, 2003. – 271 с.
6. Готелі України від «А» до «Я»: Довідкове видання. Автор – упорядник В. Болгов. Другий випуск. – К.: Вид. «Новий Світ», Асоціація готельних об'єднань та готелів міст України, 2004. – 269 с.
7. Ефимова О.П. Экономика гостиниц и ресторанов: Уч. пособие / О.П. Ефимова, Н.А. Ефимова: Под ред. Н.И. Кабушкина. – Минск: Новое знание, 2004. – 392 с.
8. Краткий справочник туриста / Автор составитель Ю.А.Штюрмер. – 3-е изд. с изм. и доп. – М.: Профиздат, 1985. – 272 с.
9. Лукьянова Л. Г., Цыбух В. И. Рекреационные комплексы: Учебное пособие/Под общей редакцией В. К. Федорченко. – К.:Вища шк., 2004.- 346 с.
10. Ляпина И.Ю. Организация и технология гостиничного обслуживания: Учебник для профобразования. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 208 с.
11. Медлик С. Гостиничный бизнес. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2005. – 239 с.
12. Сенин В. С., Денисенко А. В. Гостиничный бизнес: Классификация гостиниц и других средств размещения: Уч. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 144 с.
13. Сорокина А.В. Организация обслуживания в гостиницах и туристских комплексах: Учебное пособие. – М.: Альфа – М; Инфра – М, 2006. – 304 с.
14. Спутник туриста. - 3 – е изд. перераб. и доп. – М.: Физкультура и спорт, 1969. – 496 с.
15. Спутник туриста / А.В. Бирюков, И.Я. Брауд, Б.Е. Владимирский и др.:сост. К.И. Вахлис.–2-е изд., перераб. и доп. – К.:Здоровье, 1991. – 360 с.
16. Туризм и гостиничное хозяйство. Учебник / Под ред. засл. работника высшей школы, проф., д.э.н. Чудновского А. Д. Изд. 2-е перераб. и доп. – М.: ЮРКНИГА, 2003. – 448 с.
17. Туризм и гостиничное хозяйство. Учебное пособие. – М.: ИКЦ «МарТ»; Ростов-на-Дону: Изд. центр «МарТ», 2003. – 352 с.

18. Туризм и спортивное ориентирование. Учебник для институтов и техникумов физ. культ./ Сост. Гонопольский В.И. – М.: Физкультура и спорт, 1987. – 240 с.

19. Уокер Дж. Р. Введение в гостеприимство: Уч. пособие / Пер. с англ. – 2-е изд. – М.: – ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 604 с.

20. Филипповский Е.Е., Шмарова Л.В. Экономика и организация гостиничного хозяйства. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 176 с.: ил.

21. Школа І.М., Ореховська Т.М., Козьменко І.Д., Лошенко І.Р., Кравчук Р.В. Менеджмент туристичної індустрії: Навч. посібник / За ред. проф. І.М. Школи. – Чернівці, 2003. – 546 с.

22. Энциклопедия туриста / Редкол.: Е.И.Тамм, А.Х. Абуков, Ю.Н. Александров и др. М.: Большая Российская энциклопедия, 1993. – 607 с.

ДОДАТОК А

ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

У даному додатку наведено схеми, таблиці, які систематизують матеріал дисципліни «Організація туризму» Дидактичний матеріал необхідний студенту для кращого засвоєння знань, а також для роботи на практичних заняттях.

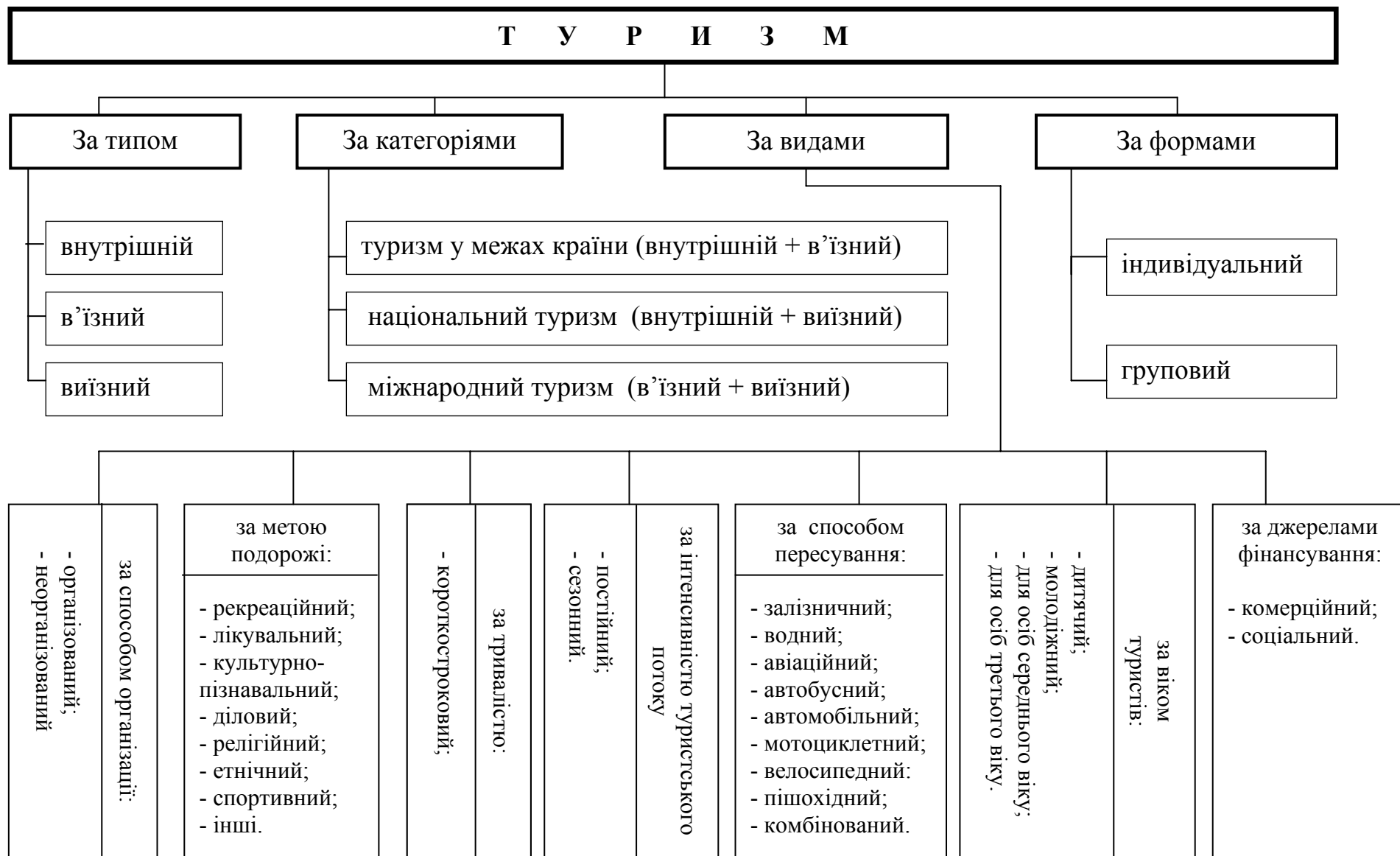

Рис. А1 - Класифікація туризму

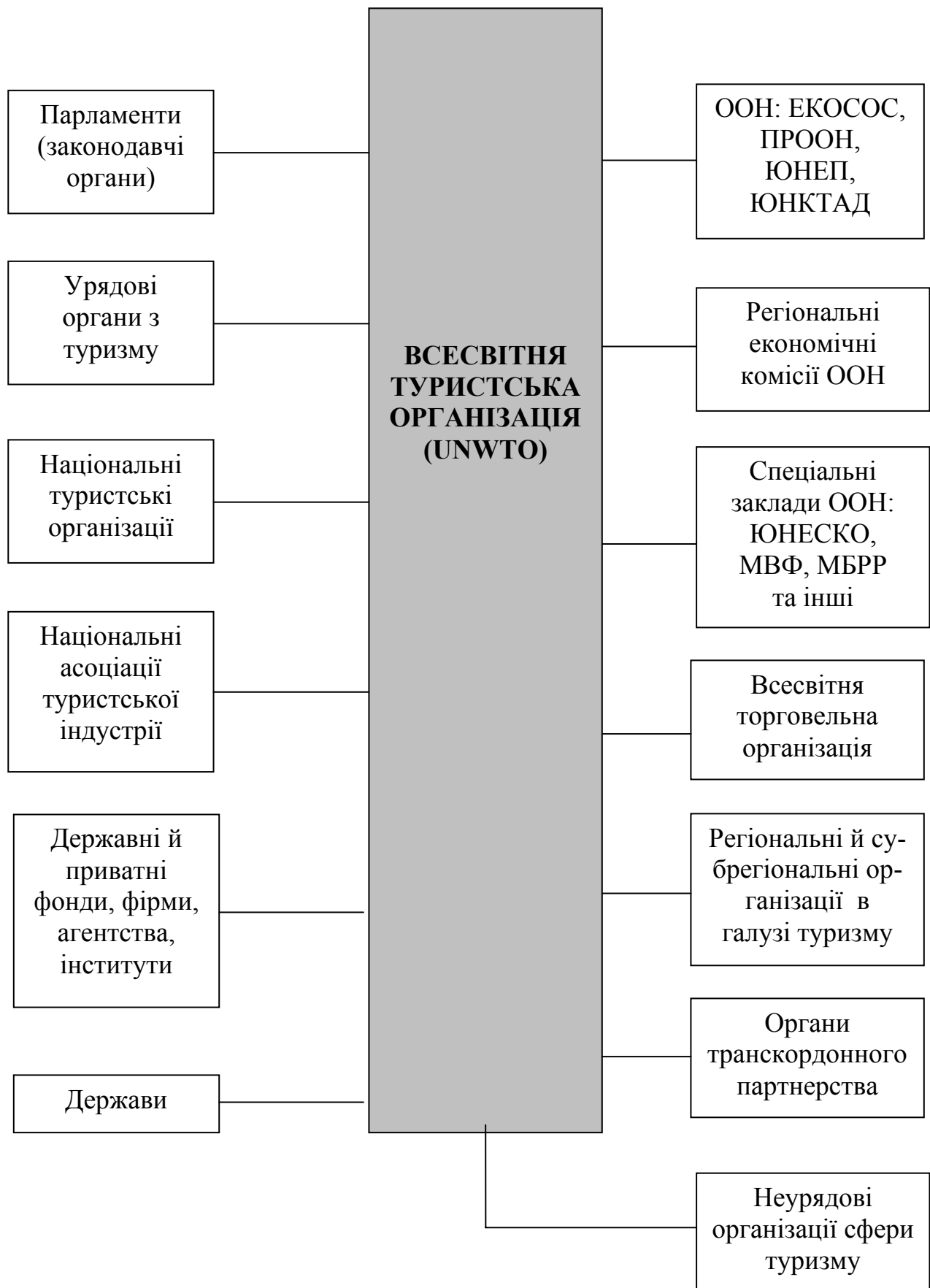

Рис. А2 – Схема взаємодії UNWTO з іншими організаціями

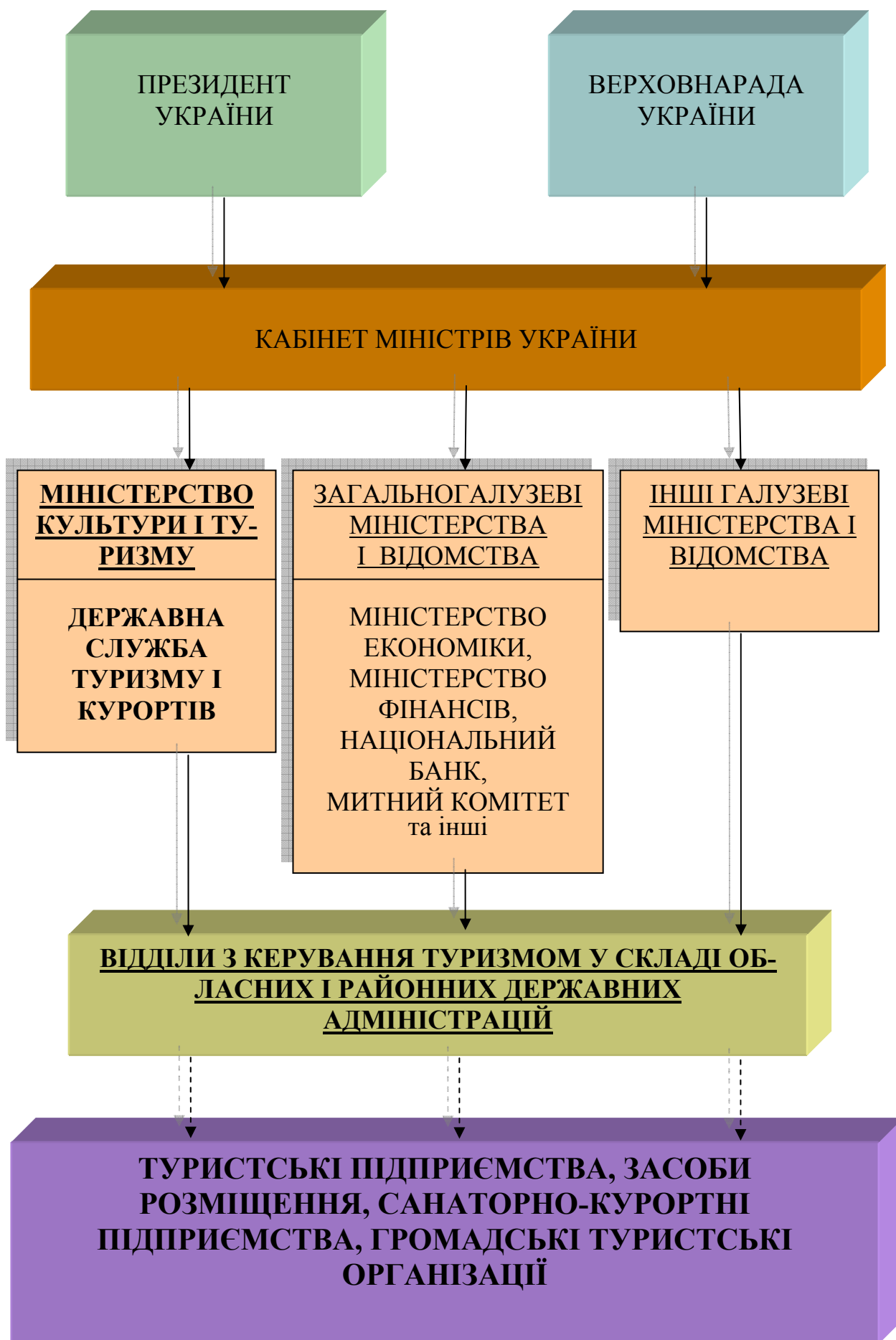

Рис. А3 - Схема керування туристською діяльністю в Україні

Голова Державної служби туризму і курортів
і заступники голови

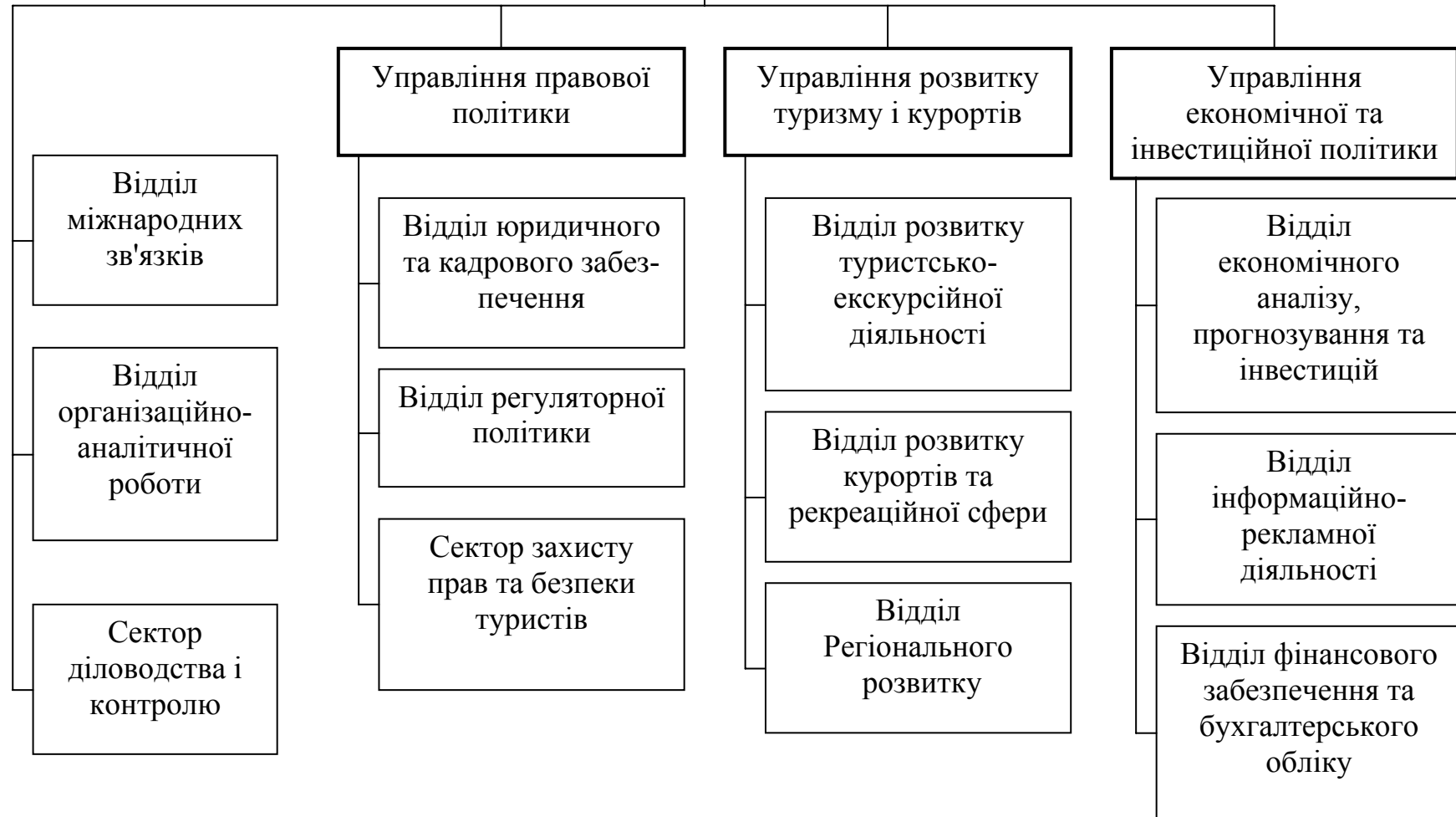

Рис. А4 - Схема організаційної структури Державної служби туризму і курортів.

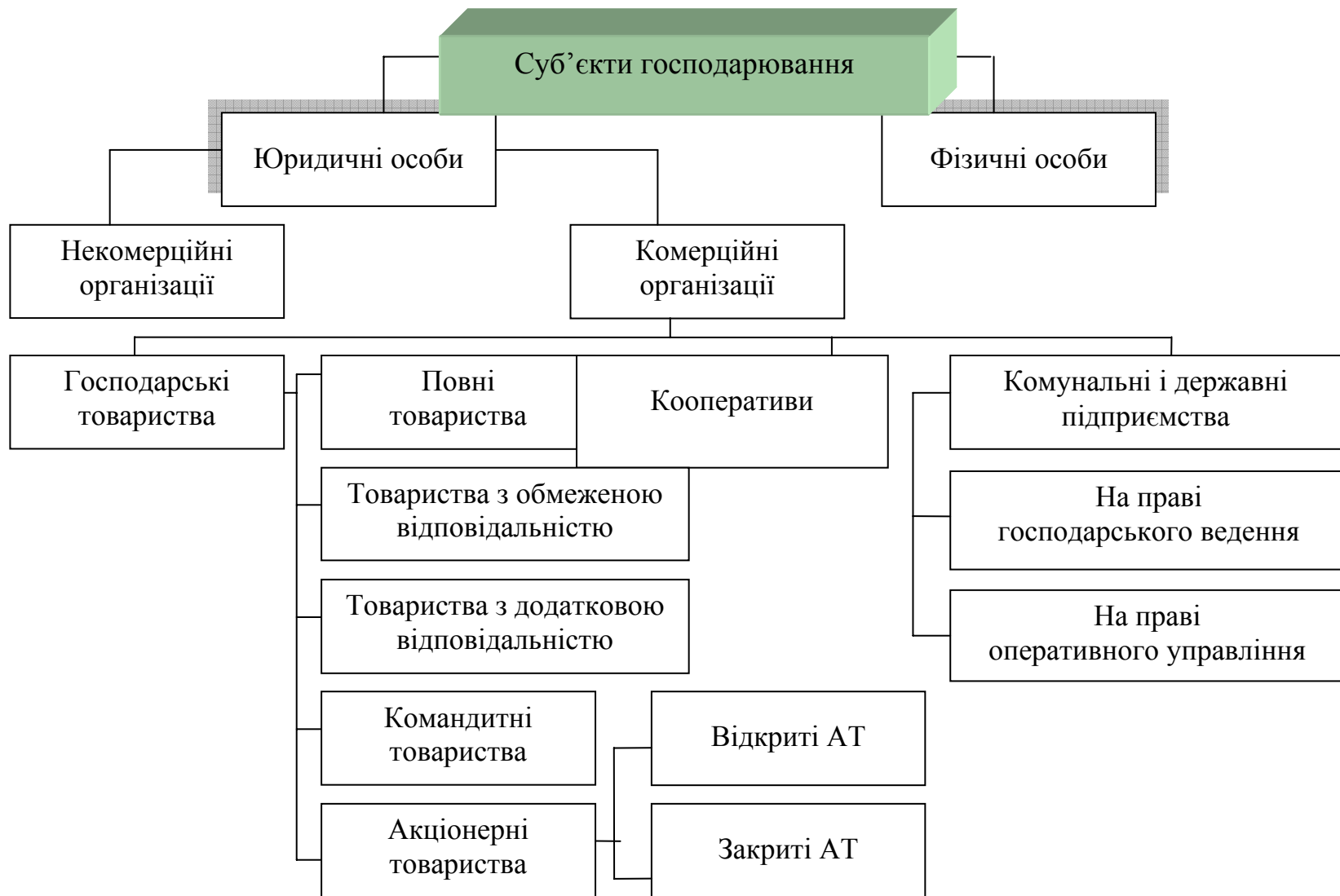

Рис. А5 – Класифікація підприємств за організаційно-правовою формою

Рис. А6 - Класифікація туристських підприємств

Рис. А7 - Організаційно-правові форми туристських підприємств

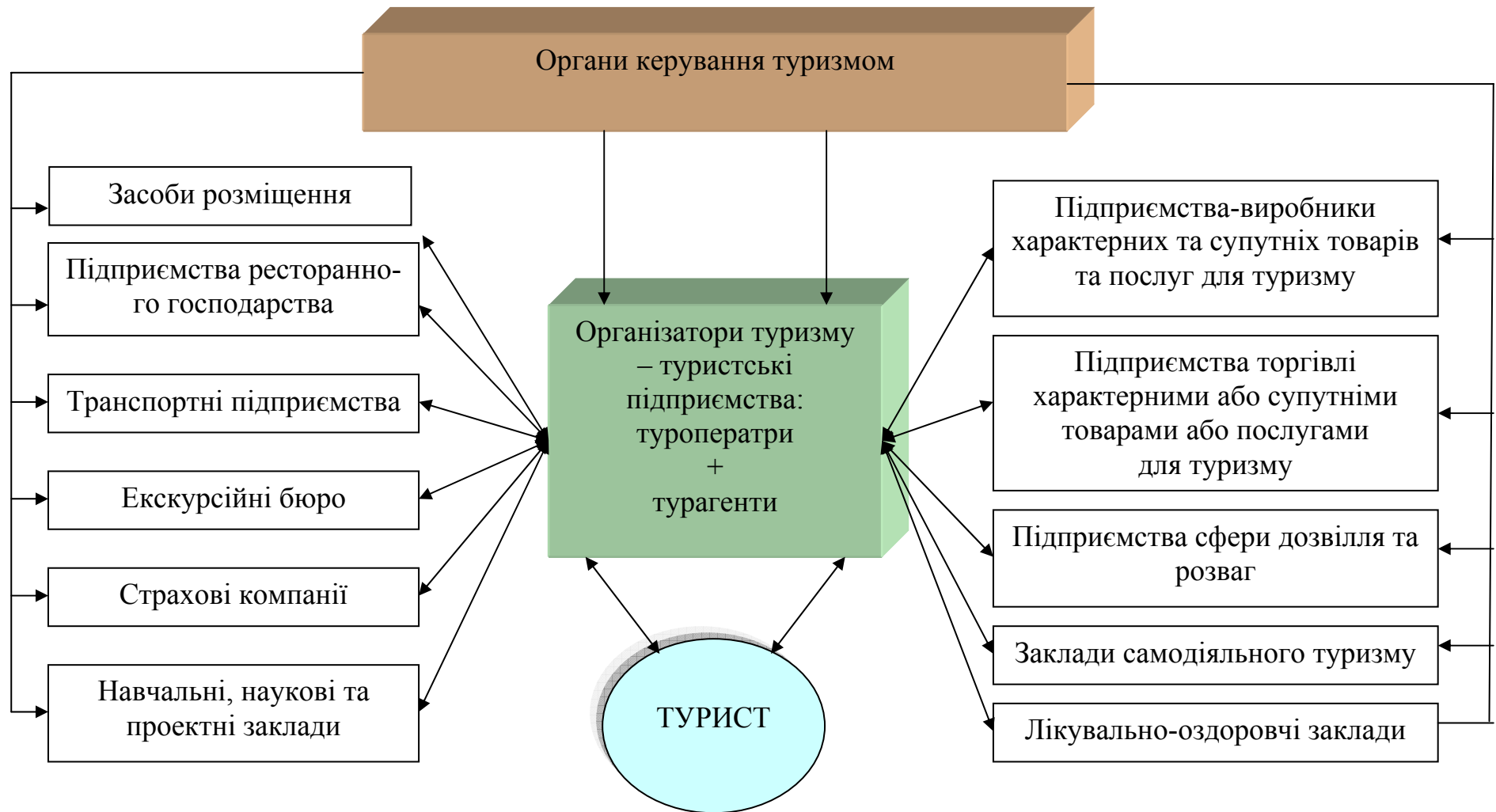

Рис. А8 - Структура індустрії туризму як міжгалузевого комплексу

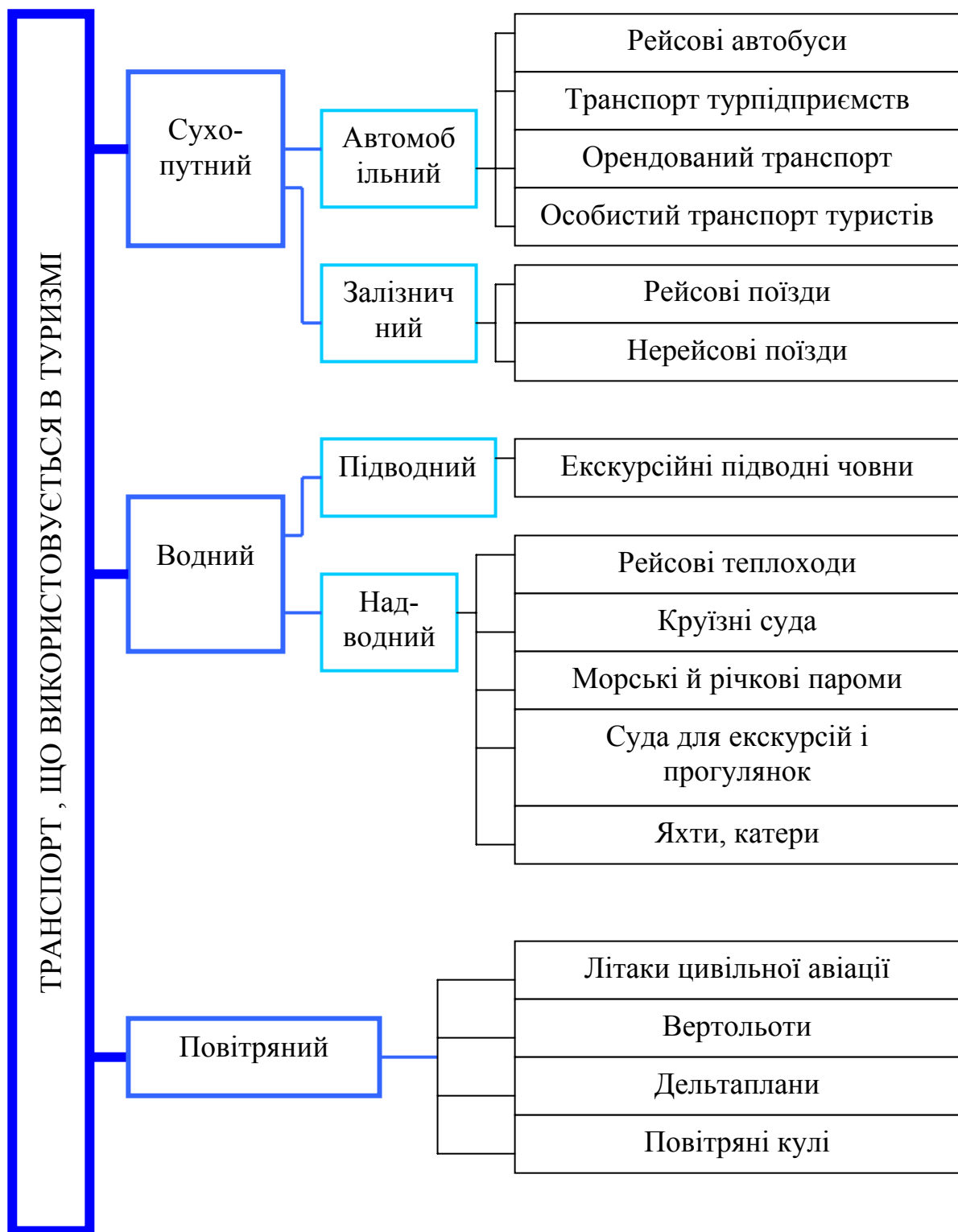

Рис. А9 – Класифікація транспорту, що застосовується в туризмі

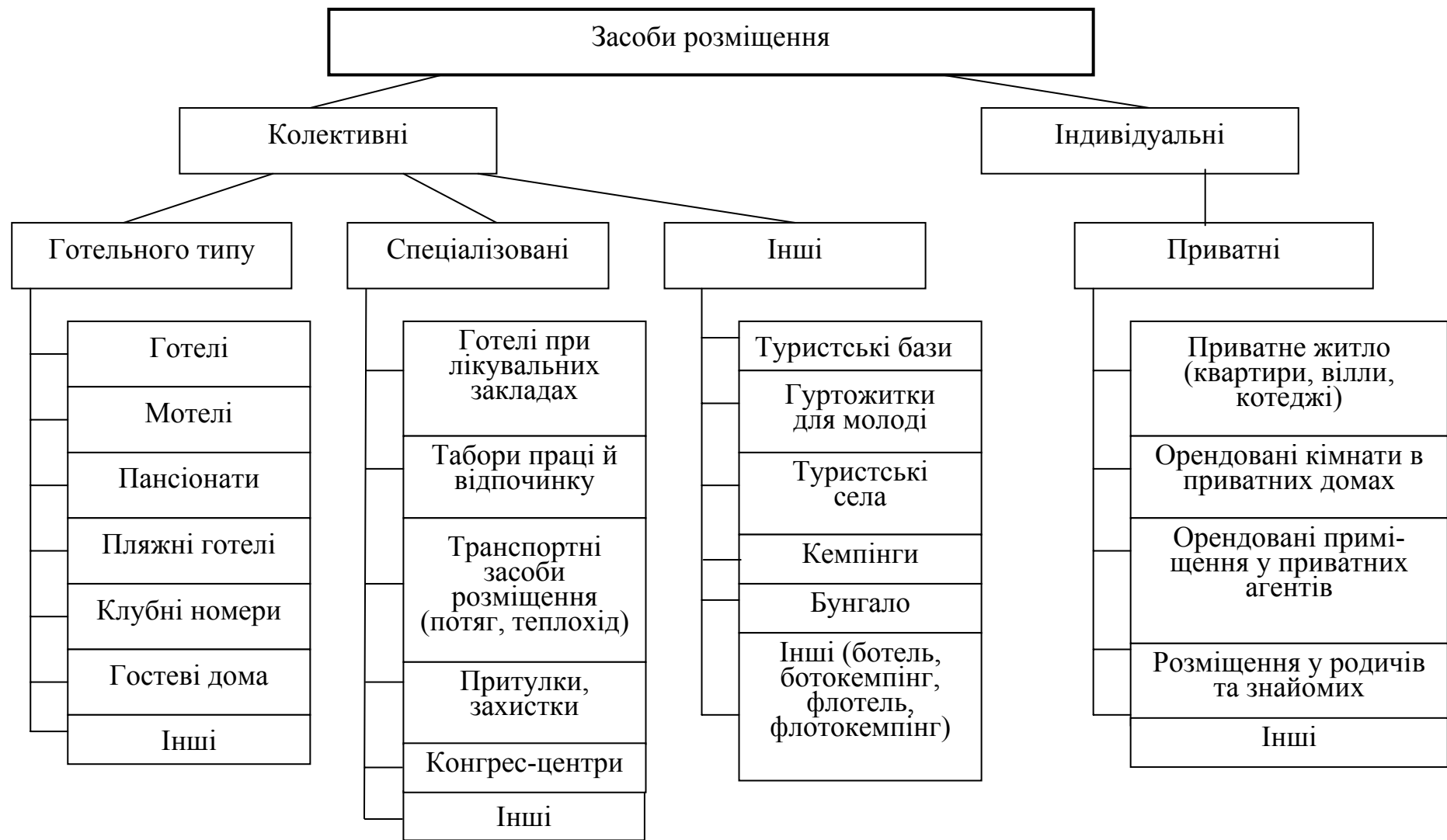

Рис. А10 – Класифікація засобів розміщення

Навчальне видання

Методичні вказівки до самостійної роботи і практичних занять з дидактичним забезпеченням з дисципліни “ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИЗМУ”(для студентів 1 - 2 курсів заочної форми навчання галузі знань 0306 – «Менеджмент і адміністрування» напряму підготовки бакалавра 6.030601 – «Менеджмент» і студентів 3 курсу заочної форми навчання галузі знань 0201 – «Культура» напряму підготовки бакалавра 6.020107 «Туризм»)

Укладачі: доц. к.т.н. Сергій Олександрович Погасій,
асистент Юлія Вадимівна Краснокутська

План 2009, поз. 545М

Підп. до друку 25.01.2010
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 1,9
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК №731 від 19.12.2001